

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя Тернопільська міська рада	Ternopil Ivan Puluj National Technical University Ternopil City Council
Корпорація «Науковий парк «Інноваційно- інвестиційний кластер Тернопілля» «Страхова компанія «ТАС»	Corporation «Scientific Park – Innovation and Investment Cluster of Ternopil Region» Insurance company «TAS»
Вроцлавський економічний університет Університет «Опольська Політехніка» Університет прикладних наук в Нисі Ельблонзький університет гуманітарних та економічних наук	Wroclaw University of Economics Opole University of Technology University of Applied Sciences in Nysa Elblag University of Humanities and Economics
Індо-Європейська освітня фундація (Республіка Польща)	Indo-European Educational Foundation (the Republic of Poland)
Університет Дунареа де Йос м. Галац (Румунія)	University Dunarea de Jos of Galati (Romania)

МАТЕРІАЛИ

***III Міжнародної науково-практичної конференції
«ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗМІЦНЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ
ПОЗИЦІЙ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ У
ГЛОБАЛЬНОМУ, РЕГІОНАЛЬНОМУ ТА ЛОКАЛЬНОМУ ВИМІРАХ»***

***Proceedings of the 3rd International Scientific-Practical Conference
“FORMATION OF THE MECHANISM OF NATIONAL ECONOMIC SYSTEMS
COMPETITIVE POSITIONS STRENGTHENING IN
GLOBAL, REGIONAL AND LOCAL DIMENSIONS”***

УДК 330:336:338

Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (5 квітня 2019 р.) / Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2019. – 168 с.

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

Голова – Рогатинський Р. М., проректор з наукової роботи ТНТУ ім. І. Пулюя, д.т.н., професор
Співголова – Ціх Г. В., декан факультету економіки та менеджменту ТНТУ ім. І. Пулюя, к.е.н., доцент
Співголова – Панухник О. В., завідувач кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І. Пулюя, д.е.н., професор

Члени:

Бицюра Л. О. – заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради (м.Тернопіль, Україна)
Химич Г. П. – директор Корпорації «Науковий парк «Інноваційно-інвестиційний кластер Тернопілля»»
Зелінська Анетта – професор факультету управління, комп'ютерних наук та фінансів Вроцлавського економічного університету, Dr.Hab (м. Вроцлав, Республіка Польща) – за згодою
Клеменс Бригіда – заступник декана з навчальної роботи факультету економіки та менеджменту Університету «Опольська Політехніка», Ph.D (м. Ополе, Республіка Польща) – за згодою
Опалка Анна – керівник відділу з міжнародних зв'язків Університету прикладних наук в Нисі, PhD (м. Ниса, Республіка Польща) – за згодою
Вілімовська Зоф'я – директор інституту фінансів Університету прикладних наук в Нисі, Dr.Hab. (м. Ниса, Республіка Польща) – за згодою
Рокіта-Поскарт Діана – асистент кафедри регіональної політики Університету «Опольська Політехніка», Ph.D (м. Ополе, Республіка Польща) – за згодою
Середоха Ізабелла – заступник декана факультету адміністрації та соціальних наук, Ельблонзький університет гуманітарних та економічних наук (м. Ельблонг, Республіка Польща) – за згодою
Кумар Прадіп – голова Індо-Європейської освітньої фундації, PhD (м. Варшава, Республіка Польща) – за згодою
Зека Єкатеріна Даниєла - виконавчий директор Документаційного центру управління маркетингу в промисловості та сільському господарстві, Університет Дунареа де Йос м. Галац, PhD (м. Галац, Румунія) – за згодою

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова – Панухник О. В., завідувач кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І. Пулюя, д.е.н., професор

Члени:

Науково-педагогічні працівники та навчально-допоміжний персонал кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І. Пулюя:

Артеменко Л. Б., Бажанова Н. В., Винник Т. М., Дячун О. Д., Константюк Н. І., Крамар І. Ю., Крупка А. Я., Кудлак В. Я., Малинич Г. М., Мариненко Н. Ю., Левицький В. О., Подвірна Т. В., Радинський С. В., Тимошик Н. С., Фецин І. М., Химич І. Г.

Науковий секретар

Маркович І. Б. – доцент кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І. Пулюя, к.е.н., доцент

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету економіки та менеджменту Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя, протокол № 6 від 23.04.2019 р.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори.

ISBN 978-617-7331-79-6

© Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, 2019

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ МІКРО-, МЕЗО- І МАКРОРІВНЯ: КОНФЛІКТ ТРАДИЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ ТА ЕКОНОМІЧНИХ РЕАЛІЙ 21 СТОЛІТТЯ 8

Агарков Олександр

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА 8

Бажанова Наталія

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРИРОДНОГО ПРИРОСТУ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ 9

Винник Тетяна

СПОЖИВЧИЙ КОШИК ЯК КРИТЕРІЙ РІВНЯ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ 10

Гречко Алла

ФІСКАЛЬНІ СТИМУЛИ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНІВ..... 12

Ілляшенко Сергій

НОВА ОРГАНІЗАЦІЙНА МОДЕЛЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВИПУСКОВОЇ КАФЕДРИ УНІВЕРСИТЕТУ: ЗДОБУТКИ І ПРОТИРІЧЧЯ..... 14

Клемпарський Микола, Тетяна Ларіна

ЕЛІТА ЯК СУБ'ЄКТ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ДИНАМІКИ 16

Козак Зоряна

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ..... 18

Кондратюк Надія

ОЦІНКА ВІДКРИТОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ..... 20

Константюк Наталія, Черенко Ірина

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА..... 23

Константюк Наталія

ВАЖЛИВІСТЬ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТИ ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ 25

Крутько Маргарита

АКТИВІЗАЦІЯ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ..... 26

Малинич Ганна, Сливка Оксана

НАВИКИ ТА КОМПЕТЕНЦІЇ ПРАЦІВНИКА У ХХІ СТОЛІТТІ: ПОГЛЯД РОБОТОДАВЦЯ..... 28

Мардус Наталія

ПРОГНОЗУВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО РИНКУ ТОВАРІВ..... 29

Маркович Ірина

ПОЛЦЕНТРИЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ ПРОЦЕСІВ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ 31

Подвірна Тетяна

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ДЕРЖАВНИМ БЮДЖЕТОМ 33

СЕКЦІЯ 2. ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДЕРЖАВИ, БІЗНЕСУ, НАУКИ, ОСВІТИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА 35

Ігуна Кратар

UNIVERSITY-INDUSTRY COLLABORATION 35

Константюк Наталія

к.е.н., доцент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Черенко Ірина

студентка групи ПФМ-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,
м. Тернопіль, Україна

Konstantiuk Nataliia

Ph.D., Associate Professor

Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Cherenko Iryna

student of group PFm-51

Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

EVALUATION OF THE FINANCIAL SITUATION OF THE COMPANY AS THE NECESSARY COMPONENT OF MANAGEMENT DECISIONS FOR EFFICIENT ACTIVITY OF THE ENTERPRISE

Оцінка фінансового стану підприємства є важливою складовою функцій управлінського персоналу щодо реалізації обраної стратегії бізнесу, забезпечення фінансової стійкості підприємства, а також займає вагоме місце в роботі зовнішніх аналітиків підприємства щодо оцінки інвестиційної привабливості та платоспроможності контрагентів, а також оцінки ділових партнерів в умовах ризику та невизначеності. На підставі оцінки фінансового стану управлінський персонал приймає рішення про напрями фінансування підприємства за рахунок власних джерел, інвестори – щодо формування портфеля цінних паперів, а кредитори визначають пріоритети щодо позик, які видають.

Правильна інтерпретація аналітичних показників, розрахованих на основі фінансової звітності, дозволяє управлінському персоналу та зовнішнім користувачам діагностувати проблеми, що наявні в діяльності підприємства, виявляти напрями діяльності, які вимагають додаткового фінансування для розвитку, ідентифікувати проблемні питання розподілу прибутку, як внутрішнього джерела фінансування розвитку підприємства. Відповідно, результати аналізу фінансового стану є основним інформаційним джерелом для розробки та прийняття управлінських рішень.

Найважливіше місце при оцінці фінансового стану належить аналізу фінансових результатів діяльності, оскільки саме фінансові результати вказують на ефективність діяльності того чи іншого підприємства. Будь-який суб'єкт господарювання, що діє у межах ринку, ставить собі за мету отримання прибутку. Для підприємства прибуток є показником, що створює стимул для інвестування в ті сфери, де можна домогтися найбільшого приросту вартості. Фінансові результати – прояв ефективності роботи суб'єкта підприємницької діяльності. У фінансовому результаті знаходить своє відображення прибуток або збиток від реалізації продукції, робіт, послуг, а також інших доходів і витрат. Прибуток синтезує в собі всі сторони діяльності підприємства, характеризує ефективність його господарської діяльності в цілому; це результат фінансово-господарської діяльності підприємства, та частина вартості продукту, що реалізується суб'єктом господарювання, яка залишається після покриття виробничих та інших, пов'язаних з виробництвом витрат.

Особливу увагу при оцінці фінансового стану підприємства також приділяють оцінці його фінансової стійкості. Фінансова стійкість є однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства з позиції довгострокової перспективи. Вона відображає здатність підприємства відповідати за свої борги й зобов'язання та нарощувати економічний потенціал. Фінансова стійкість характеризує ступінь фінансової незалежності підприємства щодо володіння своїм майном і його використанням. Вона виступає головною умовою життєдіяльності і основою стабільності фінансового стану підприємства.

Фінансова стійкість є головним компонентом загальної стійкості підприємства, тому що є характерним індикатором на підприємстві перевищення доходів над витратами. Вона відбиває такий стан фінансових ресурсів, при якому підприємство, вільно маневруючи коштами здатне шляхом ефективного їх використання забезпечити безперебійний процес виробництва і реалізації продукції, а також витрати по його розширенню і відновленню. Предметом аналізу фінансової стійкості виступає власний фінансовий капітал та майно підприємства. Відповідно до такого визначення для оцінки фінансової стійкості підбираються показники, які характеризують стан і ефективність використання власного і позикового фінансового капіталу підприємства, його необоротних і оборотних активів. А індикаторами фінансової стійкості підприємства виступають надлишок власних обігових коштів та платоспроможність і кредитоспроможність. Фінансово стійким вважається таке підприємство, яке за рахунок власних коштів спроможне забезпечити запаси й витрати, не допустити невиправданої кредиторської заборгованості, своєчасно розрахуватись за своїми зобов'язаннями.

Фінансовий стан підприємства також залежить від результатів аналізу активів та пасивів, показників ліквідності, платоспроможності та ділової активності. Оцінка фінансового стану, включає в себе розгляд кожного показника, отриманого в результаті аналізу фінансового стану, з точки зору відповідності його фактичного рівня нормальному для даного підприємства рівню, ідентифікацію факторів, що вплинули на величину показника, визначення необхідної величини показника на перспективу та способів її досягнення.

В сучасних умовах господарювання своєчасна та об'єктивна оцінка фінансового стану підприємства набуває особливого значення, оскільки власники та інвестори не повинні нехтувати потенційними можливостями збільшення прибутку компанії, які можна виявити тільки на підставі своєчасного й об'єктивного аналізу фінансового стану підприємств.

Саме тому оцінка фінансового стану є однією з найважливіших засад діяльності підприємств, яка надає інформацію стосовно того на якій стадії розвитку і діяльності знаходиться підприємство і які кроки необхідно здійснити для його подальшого процвітання. До кола питань, які вирішуються в результаті здійснення оцінки фінансового стану, відноситься також визначення можливих змін показників при зміні того чи іншого фактору, взаємозалежності показників фінансового стану та забезпечення цілеспрямованості їх системи для правильної орієнтації спеціалістів підприємства в методах поліпшення фінансового стану.

Отже, для підтримання стійкого фінансового стану слід систематично проводити його аналіз та оцінку з метою своєчасного виявлення та вжиття заходів щодо запобігання поширення негативних тенденцій у фінансовій діяльності підприємства.

Перелік використаних джерел:

1. Бас Ю. В. Теоретичні основи формування фінансової стратегії підприємства / Ю. В. Бас, Г. В. Зикова // Наука й економіка. – 2016. – № 1 (41). – С. 73–77.
2. Крамаренко Г. О. Фінансовий менеджмент: Підручник. / Г. О. Крамаренко, О. Є. Чорна. – Київ: Центр навчальної літератури, 2009. – 520 с.
3. Константюк Н. І. Теоретичні аспекти оцінки фінансової стійкості та її місце в оцінці фінансового стану підприємства / Н. І. Константюк, М. Липна // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів і молодих учених «Соціально-економічні аспекти розвитку економіки», 2017. – С.102-104.

Константюк Наталія
кандидат економічних наук, доцент
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна
Konstantiuk Nataliia,
PhD in Economics Associate Professor
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

**ВАЖЛИВІСТЬ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТИ ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОГО
ТА СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ**
**IMPORTANCE OF FINANCIAL SUPPORT OF EDUCATION FOR ECONOMIC AND
SOCIAL DEVELOPMENT OF THE STATE**

Дослідження сучасних вчених різних країн все частіше підтверджують той факт, що найважливішим фактором розвитку національних та глобальних економічних систем сьогодні виступає людина та її здібності, які формують інтелектуальний капітал. Останній, у свою чергу, формується під впливом освіти та у процесі здобуття знань індивідуумом. Слід підкреслити, що ООН використовує три основні критерії для оцінки рівня розвитку кожної країни: тривалість життя, рівень життя людей та валовий коефіцієнт охоплення вищою освітою. Освіта, перш за все вища, є фундаментом та рушійною силою розвитку суспільства. Високий рівень освіти нації сприяє ефективності економічних і соціальних реформ, створює умови для прогресивної індивідуальної діяльності особистості. Освіта є спільною передумовою економічного, соціального та політичного розвитку, єдиним правильним шляхом до демократії та соціальної справедливості. Таким чином, зміна усталеного суспільно-політичного суспільства, поліпшення економіко-соціальних умов стає можливим лише тоді, коли підвищується рівень освіти людей та їх усвідомлення. Саме тому в даний час завданням країни та основними векторами державної фінансової політики повинні стати належні інвестиції в освіту, що дозволить підготовку освіченої особистості, здатної забезпечити стабільність економічного розвитку держави.

Досвід розвинутих країн вказує на те, що економічне становище і добробут суспільства не можна поліпшити, скориставшись традиційними методами, використовуючи загальні види економічних ресурсів. Підтвердженням цього є те, що деякі країни, незважаючи на глобальну економічну кризу, демонструють економічне зростання. Таким чином, економічне зростання у сучасних умовах господарювання стає можливим завдяки якісно новому типу капіталу, а саме людському капіталу у поєднанні з інтелектуальним капіталом.

Основою капіталу, що базується на знаннях, є людина, яка здатна набувати знання і застосовувати їх на практиці. Освіта має перш за все вплив на особистість як носій капіталу, що базується на знаннях. Тому створення капіталу, що базується на знаннях, можливе завдяки інвестиціям у освіту, результатом якого є наукові дослідження та інновації, які в сукупності знаходяться в центрі економіки, що базується на знаннях, і виступає базисним фактором довгострокового економічного зростання. Інвестиції в освіту, дослідження та інновації генерують капітал, який базується на знаннях, що сприяє ефективності та суперництву націй. Ця теза підтверджується витратами на вищу освіту, найбільш розвинуті країни світу здійснюють досить значні витрати фінансових ресурсів на вищу освіту, які розглядаються як стратегічні інвестиції в національну економіку країни. До першої десятки країн за розмірами видатків на освіту належать США, Швеція, Канада, Данія, Фінляндія, Швейцарія, Нідерланди, Великобританія, Австралія та Сінгапур.

Отже, належне фінансове забезпечення освіти, і вищої зокрема, слід розглядати як інвестиції в економіку країни. Інвестиції в освіту завжди окуповуються і приносять довготривалий результат. Адже, саме ці країни, які найбільше витрачають на освіту, є лідерами за обсягом ВВП у світі. Тобто, інвестиції в освіту є завжди виправданими та забезпечують високий економічний і соціальний розвиток.

Перелік використаних джерел:

1. Шапоренко О. Механізми державного регулювання фінансово-економічної діяльності вищих навчальних закладів / О. Шапоренко, Л. Паращенко // Вчені записки Університету «КРОК», – 2009. – № ((4) 52). – С. 140-147.
2. Konstantiuk, Nataliia. Higher Education as Important Investment project for State and Local Levels. Projekty lokalne i regionalne - interesariusze projektu. Prace Naukowe / Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach. – 2017. – p. 151—162.

УДК 334.788

Крутько Маргарита

кандидат економічних наук, доцент,

Харківський національний технічний університет сільського господарства

імені Петра Василенка

Харків, Україна

Marharyta Krutko

PhD in Economics

Kharkiv Petro Vasylenko National Technical University of Agriculture,

Kharkiv, Ukraine

АКТИВІЗАЦІЯ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ACCRUING DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL INTEGRATION

Для посилення та стабілізації соціально-економічного середовища в нашій країні в умовах тих викликів, які диктує сьогодення, процес реорганізації об'єктів агропромислової сфери сприятиме збільшенню обсягу широкого спектру послуг, розширенню робочих місць, створенню комфортного середовища для функціонування різних форм господарювання на селі, підвищенню ефективності підприємницької діяльності, нарощенню капіталів та обсягів виробництва через утворення нових мультифункціональних структур господарювання в агробізнесі. Потребують детального вивчення та уточнення теоретичні і практичні питання шляхів посилення розвитку агропромислової інтеграції, через призму євроінтеграційного вектору розвитку, який обрала наша країна.

Досвід функціонування інтегрованих структур переконує, що одним із найважливіших чинників, які визначають умови розвитку інтеграції, безумовно, є інституціональні зміни. Існує тісний взаємозв'язок наявних інститутів з характером взаємодії суб'єктів господарювання. Зміни в інституціональному середовищі (приватизація і створення інституту приватної власності, у тому числі на землю; розширення сфери контрактних відносин; трансформація мислення, стереотипів поведінки та ін.) зумовили істотні зміни в інституціональній структурі АПК (розвиток багатоукладної економіки; формування інституту приватних посередників; розширення транзакційного сектору). Перетворення інституціонального середовища і структури АПК спричинило зміну самої суті традиційних форм міжгалузевих зв'язків, перетворивши їх на взаємовідносини власників; розширило різноманітність форм інтеграції; сприяло появі, разом з технологічними, великої кількості фінансово-економічних зв'язків [1, с. 54].

Проявився взаємозв'язок інтеграції та можливості вільного розпорядження ресурсами: придбання активів, основних засобів, акцій інших компаній; злиття і поглинання.